

TELEGRAFUL ROMAN.

N^{ru} 5. ANULU XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septiman: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura oiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 17/29 Ianuariu 1865.

Insertele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dupa unu telegramu dto Gherl'a 23 Ian. „Gaz. Transs.“ aduce trist'a scire, ca d.

Ioann Sipotariu,

Assessoru de Sedri'a comitatului Doboc'a, deputatu la die-t'a transsilvana si la senatulu imperialu, etc. in 22/12 Ianuariu pe la 2 ore dupa amedi s'a mutatu din vi-eti'a pamentesca. Toti cei ce au cunoscutu capacitatea cea distinsa, si cu deosebire caracterulu celu raru alu acestui bravu barbatu si fiu alu natiunei, voru deplange mortea lui cea tempuria si-i voru eschiamá impreuna cu noi dorerosulu loru: Fia-i tieran'a usiora si amintirea eterna!

Dela Senatulu imperialu.

Momentele cele mai insemnate din siedi'nti'a 22. (din 11/23 Ianuariu) suntu urmatoarele trei: Un'a propunerea lui Giskra, privitoare la cuvintele enunciate de ministrulu finantieloru in siedi'nti'a din urma, — propunerea adeca, ca 1. sa se alega unu comitetu, care sa considere, sa reporteze si eventualminte sa propuna asupra declaratiunei date de ministrulu; 2. ca comitetulu acest'a sa se compuna din 9 membri, cari sa se alega din tota cas'a. (Propunerea e subscrisa de vr'o 60 membri.) A dou'a se continua desbaterea asupra raportulu comitetulu pentru controlarea datoriilor statulu. Pct. 9. din acestu raportu exprime parerea de reu, ca ministeriulu de finantie n'a sfosut dela banc'a nationala obligatiunile zelogite pana'n 31 Decembre 1864, dupacum se obligase; pct. 10 indatoresce pre ministeriulu de finantie, a areta comisiunei sen. imperialu ori ce vendiare a efecteloru creditulu statulu. Ambe propunerile se priimescu. —

Alut'reilea obiectu insemnatu este raportulu comitetulu de petitiuni, care inainte de tote propune prin refer. van der Strass eliberarea fostulu dictatoru polonu Langiewicz (care se detine internatu in fortareti'a Josephstadt din Boemi'a). Pentru eliberarea lui Langiewicz, care este cetatienu elvetianu si ca atare este reclamatu din partea guvernulu elvetianu, vorbescu Dr. Mühlfeld, Dr. Rechbauer si Schindler, si ministrulu de politie Mecsery promite nu numai eliberarea lui Langiewicz, dar a tuturor Polonilor internati in Austri'a ca fugari dupa resbelulu din urma.

Alte petitiuni, ce se mai citescu si pertracteaza, suntu mai multu de insemnate locala si privata. —

O conferintia invetiatoresca.

Din Sighisiór'a ni se scire, ca invetiatorii acestui tractu protopresbiteralu, amesuratu conclusulu din conferintiele generale din ver'a trecuta, au tinutu in 28 si urmatoarele zile ale lui Decembre 1864. 4 siedi'ntie conferintiele invetiatoresci sub presidiulu P. Protopopu Z. Boiu si conducerea Comissarulu alesu ad hoc, I. Ciceiu, invetiatoru primariu in Sighisiór'a. Totdeodata ni se tramite si unu esemplariu din protocolulu luat despre decurgerea acestoru conferintie. Ne pare deosebitu reu, ca spatiulu nu ne permite a publica unu protocolu de 5 cole, dealtmintea destulu de corectu si instructivu; ne credemu insa datori, in interesulu invetiamentulu nostru publicu, care pare ca tocmai astadi a recadiutu si jace intr'unu somnu pagubitoriu, a atinge celu putinu unele date mai esentiale din cele ce venira la pertractare. Adunarea se deschise in 28 Dec. la 11 ore in scol'a elementaria din Sighisiór'a cu cantarea „Imperate cerescu!“ cu o cuventare a presiedintelui si cu alta cuventare privitoare la desvoltarea invetiamentulu nostru din secululu 15. pana astadi, din partea pro-comissarulu. Invetiatorii de fatia suntu cu numerulu 141 si anume: P. Ioann Ganea din Ferihaza, Ioann Ciceiu si Mich. Pacala din Sighisiór'a, Ioachimu Parau din Danesiu, Iliu Menzariu din Dai'a, Teodoru Hiristu din Bundorfu, Nicolau Va-

tasienu din Archit'a, Nicolau Bacisioru din Iaslea, Achimu Ticusianu din Apoldu, Nicolau Grusea din Hendorfu, Dimitriu Dragosiu din Heturu, Vasiliu Rohanu din Siaesiu, Ioann Oprea din Hoghilagu, Petru Germanu din Seleusiu; cei absinti: Nicolau Brezoiu din Netusiu, Ioachimu Lupu din Tieline, Iliu Lapedatu din Rodesiu, Onufriu Bardasiu din Beia. In conferintia I. dupa cele de mai susu si constituirea adunarei se desbate si se decide asupra modulu: cum sa se cultive mai departe invetiatorii prin citirea scrierilor periodice romanesci pedagogico-didactice?; in conf. II. dupa cultulu domnediescu si reprobarea absentieloru amintite din partea presiedintelui, se desbatu intrebările: Cum pote imbarbata invetiatorulu pre elevii si pre parintii la cercetarea regulata a scolei? Cum trebuie sa se porte invetiatorulu ca impreuna-educatoru alu poporulu? — In conferintia III. se desbate asupra cestiuilor: Care suntu datoritiile invetiatorulu fatia cu parochulu, si viceversa? — Care suntu obiectele mai de lipsa pentru vietia, ce vinu a se propune in scol'a populara? — In conferintia IV. se desbate pe largu si cu temeiu asupra preferintieloru si defecteloru Abcdarulu edatu de prof. Z. Boiu. In fine se roga P. Protopopu a lua pe venitoriu mesuri si mai urgenti, ca la fitorele conferintie invetiatoresci sa iee parte si preotii ca inspectorii locali, — cece se promite; apoi se dicteza o pedepsa asupra invetiatoriloru neglenti si absinti; se alege o comisiune de 2, cari sa verifice si sa decopieze protocolulu in 2 esemplarie; in fine, dupa cantarea corala a Doxologiei, urmeza cuvinte de despartire si despartirea insasi. —

Nu suntemu noi chiamati a atribui laude publice invetiatoriloru din tractulu Sighisiorei si conducatoriloru loru; dar suntemu siguri, ca intentiunile loru de a se cultivá si mai departe in cariera invetiatoresca voru afla aprobarea tuturoru celoru binesimtori. Ne-amu bucura sa audimu de asemenea insotiri nobile din tote partile, cu atat'a mai vertosu, caci precumu ne aducemu aminte, la conferintiele obligate din ver'a trecuta se decisese in mai multe locuri intre altele chiaru si in Sabiu, — a se tine in decursulu anulu cate-va conferintie voluntarie. —

Tergulu Muresiului (M. Vásárhely) 16 Ian. 1865

Cu cea mai mare bucuria intempinamu tempulu, unde sa potemu areta lumei, ca cetatea Osiorheiu inca pastreza in sinula seu Romani demni si marimimosi, cari sciu accepta si infatisia cauzele gravante, ce atingu inaintarea si propasirea natiunei sele, si cari voiescu prin acest'a sa arete celoru ce erau pana eri alaltaeri de opiniune publica sinistra, ca locuitorii romani din cetatea noastra nu suntu mai putinu simtitori, candu e vorba de o bucuria nationala, de unu simtiu nationalu. —

Radicarea seu mai bine re'nviera metropoliei romane gr. orientale au invocatu si Romaniiloru din cetatea noastra cea mai saltatore bucuria; de aceea si scirea acest'a imbucuratoresca ni ca au potutu remane fara efektu frumosu entusiasticu. —

Multu onoratulu domnu D. Fogarasi, — care au stralucitu totdeun'a ca unu patronu prin mai multe fapte frumoase nationale, bisericesci si filantropice, — au si invitatu tota intie-liginti'a romana, fara deosebire de religiune, la unu banchetu, care l'a datu in onorea reinvieri metropoliei romane gr. or. si a neobositulu staruitoriu alu re'noirei eii, eri domineca in 15 Ian. 1865. *)

Splendorea si arangiarea acestui banchetu au documentatu spiritulu celu entusiasticu alu urzitorulu lui. Membrii onorati cu invitarea simtiau totu de o potrivita, ceea ce se vedeá din entusiasticele si desele toaste, ce se aduceau de mai multi membri in onorea acelu'a, a carui probata mana are sa porte acestu sceptu metropolitanu. —

*) A se asemena cu corespundintia noastra din M. Vásárhely in nr. 2 alu acestei foi.

Finindu, aducem multiamita ceriului vediendu, ca simtiulu nationalu s'au pastratu cá unu clenodiu si acolo unde opiniunea publica lu cugetá de multa espiratu séu neesistandu.

Alta scire imbucuratóre aducem onoratului publicu, ca inteliginti'a din cetatea nóstra voiesce a infiintiá o casina romána, carea fiindu sprijinita din partea membriloru dela tabul'a regésca, va si vdé in curendu lumin'a. G.

„Kol. Közl.“ aduce in unulu din numerii sei mai próspeti o „provocare patriotica“ indreptata cátra acei proprietari ai válei Hatiegului, cároru li se re'ntorcu muntii revindicati, subscrisa de Iordán Domokos, prin care acest'a provóca pre acei'a, cá din dobandirea acest'a sa aduca unu prinosu pe altariulu patriei. Dupa o scurta privire asupr'a miseriei locuitoriloru acestui tinutu propune, cá sa nu mai se arunce proprietariloru si pe viitoriu, ca nu facu nimicu pentru poporulu acestu miserabila — a se radica o scóla reala, a cárei usi sa fia deschise pentru toti pruncii fára deosebire de nationalitate si confessiune. —

„Korunk“ ne spune, ca prelucrările pentru linea laterala a drumului de feru intre Belgradu si Clusiu sau inceputu. Michailu Strobel amplotiatu si Augustu Paupe ingineriu la drumurile de feru au si ajunsu cu insemnarea liniei pána la Clusiu, de unde si-voru continuá lucrarea spre Armenopolea (Gherla.)

Boesia munténa in Banatu 1865. Restaurarea mitropoliei romano-greco-orientale concésa decátra Maiestatea Sea apostolica pre'nduratulu nostru Imperatu si Rege, a casunatu si intre poporulu nostru o bucuria nespusa, carea electrisandu simtiemintele lui loiale cátra imperatu si biserica, au serbatu in diu'a de santulu botezu vestirea acestei re'nvieri. —

Festivitatea acest'a sau inceputu in presér'a santului botezu vestindu-se scirea imbucuratóre prin ne'nterupte troscote de puscaturi si cu putine esceptiuni fiindu tóte casele preste mijloculu comunei iluminate, o multíme de poporeni adunandu-se inaintea oficiulu comunalu alu cáru edificiu erá fórté placutu decoratu cu flamuri nationale si transparente colorite continendu inscriptiunile: „Sa traiésca Maiestatea Sea Imperatulu si Regele apostolicu Franciscu Iosifu!“ de un'a parte, „Sa traiésca Archiepiscopulu si Mitropolitulu romano-greco-orientalu, Escellenti'a Sea Domnulu Andreiu Baronu de Siagun'a“ de alta lature, poporulu sub conducere musicala intonandu innulu poporalu si cu ne'nterupte resunete de vivate plecandu in corpore dela oficiulu comunalu cu tricolore si faclii in máni in cea mai mare saltare a premersu strat'a preste mijloculu Comunei pána la otaru, unde intinpinandu-se cu o asemenea multíme de poporeni din vecin'a comuna Vasiov'a, apoi insotíti la olalta cu totii s'au re'ntorsu si cu ne'ncetate resunete de vivate music'a intonandu innulu poporalu, au mersu la locuinti'a preotulu gr. or. de aici, si eschiamandu mai multe: „Sa traiésca!“ intorcendu-se iérasu la cas'a comunala, notariulu comunalu le tinu o oratiune, de unde apoi iéra cu toti despartindu-se plecara la locuintiele sale. —

Mána-di, cá in diu'a santului botezu, la 3 óre dedimíntia troscotele au desceptatu pre poporeni din somuu si sub celebrarea santei Liturgii multímea poporulu adunatu in biserica si tóte autoritátile statiunate aici adeca domnii diregatori comitatensi, finantiali si dominiali audira facendu-se rogaciuni mai antáiu pentru Maiestatea Sea pre'nduratulu nostru Imperatu, apoi pentru Escellenti'a Sea nou denumitulu Archiepiscopu si Mitropolitulu alu Romániloru gr. orient. si cátra capetulu acestei Liturgii preotulu tinu o cuventare bine nimerita cátra credinciosii sei, cari erau indesuiti in sant'a biserica, descoperindu-le insemnatarea si cuprinsulu serbatórei si provocandu-i, cá sa radice rogaciuni cátra Atotpotintele Domnedieu pentru sanetatea si fericirea prébunulu si prégratiosulu nostru Imperatu si sa-i multiamésca Inaltu aceluasi pentru grati'a acest'a mare, adeca pentru re'nvierea mitropoliei románe gr. orientale. —

Potemu díce, ca serbarea acest'a au umplutu inimele poporeniloru de bucuria si au facutu impressiunea cea mai placuta in acelasi, electrisandu simtiemintele lui loiale cátra Biserica si Imperatu, care cá unu bunu parinte si aici pre la noi va remané pururea pomenitu in serbatórea santului botezu.

Dupa prandiu Siefulu c. r. oficiu de dare Antoniu Polak din indemnulu seu petrunsu de bucuri'a acestei festivitati solene au invitatu poporulu la locuinti'a sea si mijlocindu-i in ospetaria o petrecania de jocu i-au daruitu 5 acóve de bere, eara inteliginti'a si altii mai multi dintre negociatori si maestri

fára deschilinire de nationalitaie séu religiune, au arangiatu sér'a unu balu fórté placutu si solidu carele au duratu pána decátra diua. —

Sa cautámu si sperámu pevenitoriu, cale ne suride cu atátea promissiuni favorabile si sa rogámu pre Atotpotintele Domnedieu, cá sa ne ajute si mai departe.

Unu Románu pentru mai multi.

Vien'n'a in 10 Ianuariu 1865. Asuprirea seculara a bisericei nóstre resaritene s'a stersu! Iupt'a deceniala pentru redobandirea vechei Mitropolii e in coronata de doritulu resultatu! Multiamita lui Ddieu! multiamita prébunulu Monarchu! multiamita intieptulu conducatoriu, Archipastoriulu nostru multu iubitu! Multiamita constantiei poporulu nostru dreptcredinciosu!

Aceste simtiuri ne miscara anemele in presér'a Craciunulu fericitu, aceste simtiuri credem ca au vibratu pepturile pre totu loculu in muntii si in campii, pre unde resuna vócea romána.

In diu'a publicárei hartieloru imperatesci vedeai pre Romanii nostri pre totu loculu cu fatia vesela cum se grabescu a-si impartasi unulu altui imbucuratóre scire si cum se intrunescu a insciintiá prin telegrame pre fratii din patria despre doritulu factu si a salutá pre préiubitulu Archiepiscopu. Asiá si tinerii romani de aici, cari traiescu in esemplare cordialitate, ne sciindu de deschiliniri intre transsilvaneni, Banatieni séu Bucovineni, ci numai de Romani, se adunara in aceeasi di si adresara unu Telegramu cátra P. Archiepiscopu si Mitropolitulu, salutandu re'nvierea mitropoliei nóstre si pre noulu mitropolitulu si acest'a fusa alu 16 telegramu cátra densulu din Vienn'a in aceeasi di!

Déca mai avemu in asta privintia vreunu doru acel'a e ca:

Sa vedemu ocrotita si dieces'a Bucovinei sub scutulu Mitropoliei nóstre, si cugetandu omulu la prémicele pedeci, a acestei tinte fatia cu acele cari au statu in calea realisárei Mitropoliei nóstre pána mai daunadi, — la energiós'a cárna, sub care s'a asediatu re'nviat'a metropolia, atunci nu se póte indoi ca urmandu cu zelulu de pána acumu vomu ajunge si acest'a. Partea cea mai mare a inteligintiei mireniloru, ba mai tóta afara de cátiv'a individi — cari sub masc'a ea suntu Románi venédia scopuri rutenisatóre — cátu si o parte buna din preotíme suntu pentru incorporarea cu metropol'a nóstra.

Aceea scim ca Présantiei Sele Bucovinene Episcopulu Hacman i s'a datu la cererea densulu pentru radicare sea la rangulu de metropolitulu alu Bucovinei, resolutie negativa cu ceva mai nainte de diu'a memorabila, in care s'a publicatu biletele imperatesci despre metropol'a nóstra, de aceea s'a si stersu DSea de pe aici indata, póte cá sa nu fia martoru ocularu a bucuriei generale si manifestatiuniloru ei chiaru din partea filorlu sufletesci, atunci candu densulu e mai dispusu spre intristare.

Omenii ce voru sa fericésca Bucovin'a cu separatismu, vrendu nevrendu lucra cátra unu scopu fórté daunosu pentru biserica si poporu si se opintescu mai tare a impedecá tienera unui soboru din mireni si preoti temendu-se, ca mintea sanitosa, convingerea canonica i va duce la altu ceva decátu unde vreau sa-i duca Domnia-loru. E interesantu in asta privintia cu ce amaraciune povestea Présanti'a Sea bucovinéna ca „Episcopulu din Aardelu Br. Siagun'a calvine-sce biserica chiamandu si mireni la soboru“ (pare ca a studiatu drepturile nóstre bisericesci din catechismulu Episcopulu Szilágyi din Oradea mare.)

Aru fi se'ntielege superflu a amblá dupa documinte canonice pentru dreptulu mireniloru de a luá parte la Sobóre, de órece in aceste pré'nevscutulu nostru Mitropolitulu a doveditu temeulu canonicu a acelu'i in destule ori mai alesu in Antorismosu cátu nimene, care recunósce validitatea canóneloru bisericei nóstre nu se mai póte indoi.

Despre Banchetulu escelentu datu de Par. Archimandritu Popasu si P. Protosingelu Pope'a, nu mai amu ce insemná de órece in nrulu celu mai recentu foiei d-tale vedu ca s'a descrisu din destulu.

Cu multu mai cercetatu a fostu in sa acel'a alu tinerimeii studiósé dela anulu nou (13 Ianuariu) la care au luat parte la 100 de Romani, cu care ocaziune s'a produsu antái'a óra. D. Ialomitianu Uriu unu connationalu din tíer'a románésca, care avendu unu tenore escelentu cátu sperámu sa faca onóre numelui romanu in teatrele cele dantáiu de opere ale Europei, se pregatesce aici de mai multi ani de cantaretiu tenoru in opere, si s'a perfectunatu intr'atát'a cátu e si vorb'a sa-lu engageze preste curendu pentru teatru de opera de aici. Aici s'au radicatu apoi la toaste insufletite pentru re'nvie't'a mitropolia si prédemnul ei capu.

Totu anulu celu vechiu ne-a donatu in sa de aducere a minte eterna si unu altu presentu neuitaveru. Cum audu a-

deca din isvoru siguru Maiestatea Sea s'a induratu a intari articulu de lege despre egal'a iudreptatire a limbiloru tiei in tocmai cum l'a proiectatu diet'a.

Acést'a e o dovada mai multu, ca regimulu a rupt'o cu trecutul, care inca fluctuá între pretensiunile istorico-politice ale popóreloru invetiate la domnire, si cererile de egala indreptatire a celoru scapate din robia si ne da un'a alt'a numai cu jumetate mân'a; ca e resolutu a intempiná cu incredere pre cei credinciosi, a remunerá loialitatea cu legalitate.

Aceesi cale, care a pasit'o in Transsilvani'a la reorganizarea tiei pre basea principiiloru secului nostru, se vede ca are de cugetu regimulu a o pasi si fatia cu Ungari'a si Croati'a. Cá ante mergátore a fostu reorganizati'a justitiara desemnata, sgomotulu celu mare in sa, ce s'a radica din partea Magiariloru, cátu si a centralistiloru, ear mai alesu acea impregiurare ca pentru efeptuarea eii s'aru ficerutu unu tempu mai lungu decátu ce are sa curga pâna la conchiamarea dietei Ungariei, care a cum se crede si vorbesce pre aici se va intempla celu multu pâna in Aprile, a indemnatu pre ministeriu a se lasá iara de ea.— Diet'a Croatei se va conchiamá mai nainte de a Ungariei: de aceea s'a si publicatu adi o patenta imperatésca, prin care se conchiamá o conferintia banala spre propunerea cátu mai curendu a unei legi nóue de alegere pentru diet'a viitóre. (Amu vorbitu despre ea in numerulu din urmá. Red.)

Tribunalulu nostru supremu nu se grabesce cu infintiarrea-i. Localitátile suntu de ocamdata alese in aceesi cladire, unde e Cancellari'a aulica transsilvana. Dar pentru denuimirea celoru 7 votanti nu se scie inca sa se fia facutu propunere. Nu e in sa indoiéla, ca aceia se voru alege numai din ómeni, cari au servitu in posturi mai 'nalte la administrarea justitiei, cum suntu fostii nostri c. r. consiliari de apelatiune si acei consiliari guberniali, cari au avutu referada justitiara, in tocma cum s'a observatu acést'a si cu Presiedintele acelu tribunalu. Din partea Magiariloru se numesce cá de siguru cons. de Gubernu d. Aloisiu Pap, eara din a Sasiloru cons. de curte Roth si cons. de apelatiune Plecker. Credemu, ca aici cu egal'a indreptatire la posturi nu vomu pati-o cá si la in. Cancellaria aulica.

In reprivirea la anulu trecut facuta in numerulu 1. din estu anu Redactiunea „Tel.“ a datu espressionu blanda opiniunei publice despre discordia d-loru nostri deputati dietali. Dar apoi despre cei dela Senatulu imperialu ce sa dicemu, cari suntemu pre aici si-i vedemu? Nu vomu dice alt'a, decátu ca deca a fostu cand-va de lipsa a repeti proverbulu: „Concordia res parvæ erescunt discordia res magnæ dilabuntur!“ atunci astadi e de lipsa sa-lu intipárimu din nou in animele nóstre ale toturor, ale tineriloru si betrániloru, dar mai alesu ale domniloru deputati, cáci suntemu departe de culmea doririloru, si multe mai au sa ne cerce unde va fi lipsa sa punemu umeru la umeru, deca nu vremu sa perdemu si cele castigat!

Concordia, si iaras Concordia! Acést'a e ce dorescu eu si mii de Románi natiunei pentru anulu nou!!

Principatele române unite.

— Scirile mai prospete despre cele ce se intempla in camerele Romaniei facu sange reu in unii ómeni. Mesurile luate de principele Domnitoriu le prefacu renvoitorii Romanici in coji, cu care se invelesce veninulu politicu. Camerele trecu de servile si altele. Mai mare sensatiune se vede a fi facutu propunerea lui Filipescu, prin carea se propune dinasti'a Cuz'a de ereditarie. Si apoi curgu suspiciunárele si insinuatuniile, cu care dealtmintrea suntu Románii destulu de dedati. Mirare ca terminulu de predilectiune: „daco-romani'a“ de astadata au remasu, si au pusu numai uniunea toturor popóreloru (Stämmen) romane cá scopu Cuzaiianu. Impregiurarea ca Cuz'a n'are copii si asiá ce aru avé se dica facerea familiei selederitatie? o inlatura diuarele nemtiesci dicendu: ca Principele, neavendu cu Dómn'a de acum copii, aru avé de cugetu a se despartí si a se insurá cu veduv'a Obrenovich.

Dar diuarele nemtiesci candu vorbescu despre Románi s'au obicinuitu a vorbi din audite, nici odata din acte. Scopulu li-lu va pricepe ori si cine.

Cá contr'a respundere la cele de pâna aci lasámu sa vorbésca unu diuariu romanu, „Regeneratiunea“ despre situatiunea de dincolo.

„Respunsulu la Mesagiulu tronului, pre care noi l'amu publicatu in numerulu trecut sub forma de proiectu, s'a prezentatu de cátra adunarea electiva Domnitorului, care s'a simtitu pré multiamitu si impacatu de consensulu celu unanimu alu deputatiloru.

In camer'a oligarchica, unu respunsu se facea cu mare dificultate, cátu de mántuitoru si patriotica sa fi fostu Mesagiulu tronului, fiindca disensulu care dominá preste aceea ca-

mera impedecá si amáná ori-ce felu de lucrare a ei. Se faceau desbateri mensuale, amánari preste amenári, modificatiuni preste modificatiuni, si candu colo respunsulu care se producea din aceea fermentatiune, erá respuusu care tindeá la resturnare, repunsu in fine care, de la camera si pâna la Palatu, se transformá in blamu. Voimu sa intrebámu pré cei ce nici adi nu dau credintia mariloru acte ale alesului natiunei, ce se faceá de camerá cea oligarchica, de atunci si pâna acum, deca mai remána in viétia? Óre nenumeratele acte patriotice facute numai de Alessandru Ioann I. si secundatu de guvernulu seu, potea sa le faca aceea camera? Nu, negresitu; fiindca aceea camera dominata de o desordine inestignivibila, nu erá in stare de a produce tóte acele acte nici in diece ani. Domnitorulu Romániloru le au produsu pre acestea nu in diece ani, nici in cincí, nici intr'unulu macaru, dará le a produsu in scurtulu spatiu de tempu de la 2 Maiu si pâna la 6 Decembre, cu alte cuvinte intr'o jumetate de anu. Eata dare ce avantaju. Deca Domnitorulu este in stare de a face singuru atâtea acte patriotice intr'unu tempu atátu de scurtu, atunci aceea camera, care va mai pasi pre drumulu celei din trecut, sa piara cáci tempurile in care traimu, nu ne permitu nóue amánari superflue; tempurile in care traimu reclama imperiosu fapte, reclama ca se pasimu inainte cu o repesiciune fára esemplu spre a poté redobândi aceea ce amu perdutu in trecut. Tóte aceste acte maretie ale Alessului natiunei, óre nu suntu destule spre a incredintia pre fiacare adevratu Románu despre sinceritatea si bunavointia Domnitorului cátra supusii sei? Aceste acte nu numai ca constituia o garantia data despre patriotismulu ce guvernulu de adi a apucatu, dará este inca mai multu decátu atátu, este mai multu decátu s'aru cere in genere dela unu Domnitoru, spre a demonstrá in fatia natiunei ca este patrioticu. Apoi deca este asiá, de ce se mai audu pe ici pe colea siópte de discordie? De ce acei cari se numera între cei liberali nu lasa societatea de a traí in pace si de a avé deplina credintia in conducatorulu eii. Acei'a cari profesá odata discordia, numai suntu liberali. Póte voru fi purtatu mai nainte acea masca de falsu liberalismu; acumu in sa toti acei'a suntu retrogradi si numai Domnitorulu din preuna cu guvernulu seu este liberalu. Noi nu considerámu vorbele, noi considerámu faptele. Voi cari vorbitu de libertate si nu demonstrati nici o fapte liberala, patriotica, mai aveti curagiulu de a ve numi liberali? Observati bine, ca acum numai suntemu sub Domni'a lui Stirbei si a lui Bibescu, pentru a crede ca Domnitorulu, ne va vinde strainului cá acei'a, pentru fric'a ce avéu de cutare si de cutare consulu. Nu este ast-felu. Domnitorulu nostru Alessandru Ioann I. este Románu adevratu, este fiu alu poporului románu si elu totdeun'a va tinde la largirea libertátiloru individuale in intru si la apararea esistintiei nationale in afara. In intru avemu destule probe, destule acte frumóse, cari suntu in stare totdeun'a de a eclipsi sióptele cele perniciose provenite din gurile ómeniloru mici. In afara, mai avemu tempu si preste putínu toti pigmei ignorantu voru stá uimiti de lumin'a si grandiositatea adeváruului si voru strigá impreuna cu noi. Sic fuitu. Asiá a fostu.“

Prospectu politicu.

Nu e vin'a nóstra, deca astadi n'avemu nimicu mai importantu a comunicá cititoriloru nostri. Si cámpulu politicu are candu si candu ogorulu seu.

Referintiele între Austria si Prussia cu privire la Schleswig—Holstein nici s'au recitu, nici s'au incalditu. Cele dóue staturi nu se potu uní nici decum in program'a loru. Prussia aru dori sa aduca ducatele deocamdata intr'o stare de dependintia da sine, panacandu apoi le-arú poté anectá deplinu; ear Austria va de o parte independintia perfecta a ducateloru si de alt'a respectarea drepturiloru bund-ului germanu. O mâna rea trasese mai candu erá unu coltiu diu velulu conventiuniloru secrete între aceste dóue staturi, din cari se vedeá, ca Prussia a cerutu dela Austria incuviinfierea anectárei, ear Austria a cerutu dreptu despagubire o parte a Silesiei prussesci, — ceea-ce Prussia n'o póte dá nici decátu; va sa dica, Austria cam in gluma cam intr'adinsu a pusu o conditiune, carea Prussia n'o póte implini.

Calatori'a printului Fridericu Carolu la Vienn'a se pare dar a nu avutu rezultate deosebite.

Cas'a de susu a Prussiei a votatu mai cu unanimitate o adresa fórté supusa si magulitóre pentru politic'a de acum a regimului. Ministrulu Bismarck a fostu de fatia (póte cu catalogulu in mâna, cá sa puna note celoru „rei.“) Cas'a de josu perseveréza in opozitiunea sea.

Turcia, urmandu esemplulu celoralalte staturi, va face si ea reductiuni in armata.

Regimulu francesu céra a complaná diferintiele escate între elu și clerulu mai înaltu din caus'a enciclicei. Foile oficióse lauda portarea de mai înainte a Episcopiloru, și reproba numai césta din urma. — Deschiderea camerelor se ascépta în curendu, se dice, ca pe 3/15 Februariu; pregatirile se facu necurmatu.

Episcopulu Dupanloup din Orleans au edatu o critica aspra asupr'a procederei regimului francesu fatia cu enciclic'a.

Din Itali'a se scrie despre reductiuni însemnate în bugetulu anului venitoriu. — Canalulu „Cavour“, care are sa înzestreze cu apa campiele Italiei de susu, se apropia de capetu. La elu au lucratu 13 luni 27,000 ómeni. —

Foiti'a „Telegrafului.“

O datorintia natiunala.

Nu multi din literatii románi ai presintelui au lucratu în servitiulu sciintiei cu atât'a energiá, perseverantiá și sacrificare de tóta puterea loru física, materiala, intelectualá și morala, cá d. A. Papiu Ilarianu. Suntu atáti'a ani, decandu DSea ostenește neobositu pe câmpulu literaturii, și anume alu Istoriei Romániloru, decandu calatoresce prin tierile straine, decandu studiéza istori'a din fúntile cale mai autentice, decandu céra a scóte de prin pulberea cea secreta a archivelorú și bibliotecelorú Europei actele relative la Istori'a Romániloru. Resultatele ostencióselorú sele cercetátri și perscrutári le-a depusu și le depune partea cea mai mare în „Tesaurulu de monumente istorice pentru Románi'a“, — o scriere lunaria, din care acum ese tomulu III. Fára'ndoiéla, natiunea și sciinti'a romána datoiescu multu neobositulu și agerulu istoricu, care totu tempulu ce-i remâne dela înaltu-i oficiu de statu, lu întrebuintiéza pentru înavutirea cunoscintiei trecutulu nostru. Fára'ndoiéla venitorimea va sci apretiviú staruintiele și meritele cele rari ale dlui Papiu și-i va assemná între literatii románi loculu, ce-i compete. Dar óre cum se are lucrulu cu presintele? Nu potemu sci pe deplinu, încátu acésta mare întreprindere în servitiulu natiunei románe este sprijinita și incuragiata din partea fratiloru de preste Carpati; despre noi cesti de dincóce in sa ne couvingemu totu mai multu, ca opulu amintitu nu este cunoscutu, nu este apretiuítu, nu este sprijinitu nici pe departe precum merita. Ni se spune, ca la „Tesaurulu de monumente istorice“ din tóta Romanimea din Austri'a suntu 3, di trei abonanti, pecandu d. autoru tramite esemplare de onóre vreo 15; și de-si nu potemu dá credimentu neconditiunatu faimei despre cei 3 prenumeranti, ci o credemu mai multu numai o satira, totusi scimu de siguru, ca esemplariile, ce trecu în Austri'a, suntu fórté putine.

De siguru nu e manier'a dlui Papiu, precum nu e manier'a nici unui omu nobilu: a se vaietá și a se plânge în publicu. Cu tât'a in sa e mai petrundiatoriu, candu DSea însusi dice în fasciór'a I. a tomului III: De-si Tesaurulu nu are altu sprijinu afara de putinii sei abonanti; de si Tomulu II. sufere de unu deficitu de 400 galbini, afara de costulu celu mare alu documintelorú, care tóte suntu procurate de însusi redactorulu cu propriile sale spese: Tesaurulu va esi și în acestu alu treilea anu (tomu III), în sperantiá ca publiculu románu nu-lu va parasí de totu, și deplinu incredintiátu ca va veni unu tempu candu Románi voru sci apretiviú asemine lucrári dupa adeverat'a lorú valóre: va veni unu tempu, candu Románi se voru incredintiá, ca o natiune ce nu-si cunósce istori'a, se aseména fiintielorú lipsite de memori'a celorú trecute, care nu cunoscú legatur'a logica și necesariá între trecutulu, presintele și viitorulu lorú: nu se cunoscú pre sine însesi: nu sciú de unde și cum resulta starea de fatia în care se afla, nici si-o potú îndreptá; nu-si potú indiviná cea viitória nici a o prepará; ci órbece fára îndreptariu, și ratacescu în tóte pártile, pân' ce în urma cadu în cursele inimicului. Atunci candu Románi se voru petrunde de aceste mari adevéuri, se voru interesá mai multu decâtu astadi, a-si cunósce cartea vietiei, ce au petrecutu în cursulu seculiloru, cartea, la alu cárei studiu sa se lumineze mintea legislatorelui și a politicului, la ale cárei esemple sa se înaltie inim'a cetatiénului, spre a imitá faptele marite ale strabuniloru și a încungiurá scaderile lorú, spre a ferici astfelu presintele, și a pregati si asigurá viitoriulu. Atunci Románi, sperámu, ca nu voru lasá fára unu cuventu de recunoscintia nici pre acel'a, care a întreprinsu mai de timpuriu și de capulu seu, proprio Marte, o lucrare de natur'a acelora, care pre airea se face numai cu ajutorie de societáti și de guverne. Pána atunci la fiecare din publicatiunile nóstre, scóse cu atátea sacrificie, simtímu acea nespúsa multiamire sufletésca, care o cunoscú numai acei ce suntu cuprinsi de patim'a cea sacra a sciintiei. Pentru Transsilvani'a și pártile ei, facemu o mare reducere în pretiulu abonamentulu la tomulu III: abonamentulu adeca la acestu tomu va fi numai de 6—siese florini în bancnote austriace. Pentru tomulu

I. in sa și alu H. remáne totu pretiulu de pána acum, adeca 10 florini.“

Este o datorintia natiunala, a sprijini din tóta puterea continuarea unui opu de atât'a importantia, precum este „Tesaurulu“. D. Papiu a redusu pretiulu lui pentru Austri'a dela 12 la 10, bá în ceste din urma a 'mpoteritu librari'a S. Filtsch din Sabiiu la carea se potú face abonamentele, a-lu scadá dela 10 la 6 f. v. a. va sa dica, d. Papiu a facutu totu, ce se póte; sa facemu și noi baremu jumetate din ce se póte!

Nr. 1—2

CONCURSU.

La statiunea invetiatorésca în Percosov'a, Eparchi'a Versietiuului.

Emolumentele suntu: 63 f. v. a. în bani, 20 meti de grau, 16 meti cucuruзу, 80 pt. clisa, 30 pt. sare, 12 pt. lumini, 4 orgii de lemne, 2 jugere livada, 1jug. de gradina și cortelu liberu. Limb'a propuneriloru e cea romána.

Competitorii la acést'a, au recursele lorú prevediute cu estrasulu de botezu și testimoniile despre scótele absolvate, despre servitiulu de pána acum, și portarea s'a politica și morala pána în 15 Februariu 1865 a tramite la

Consistoriulu Eparchiei Versietiuului.

Nr. 1—1

Concursu.

Devenindu vacantu — prin mórtéa Invetiatorulu — postulu invetiatorescu din comun'a gr. resar. Miluan, cerculu Agrisiulu comitatulu Dobocei. — Sa cere unu invetiatoriu, cu salariu 100 fl. v. a. și 40 vici de bucate — 4 orgii de lemne, și cuartiru-cu aceea ca din aceste emoluminte vine a se detrage competintia de 3 luni pentru remasítiele fostulu invetiatoru pe an. de fatia. —

Sa deschide concursu pentru acestu postu pána 'n 25 Ianuariu a. c. st. v. — Doritorii de alu ocupá au de a-si tramite în Fúzes St. Petru la sc. Protopresbiteralu prelánga petitiunea timbrata cu 50 de xr.:

- Atestatu ca au absolvatu celu putinu 4 clase normale; și cursulu Pedagogicu în Sabiiu — cu sciinti'a cantáriloru.
- Atestatu despre purtarea morala.
- Atestatu de botezu ca e greco-resarítenu și
- în fine avisam ca léfa sa scóte dela comuna. ---

Fúzes St. Petru 6 Ianuariu 1865.

Inspectorulu scól. District. din Protopresb. Ungurasiulu.
Petru Rosca m. p

Nr. 3—1

EDICTU.

Mari'a lui Vasiliu Gavriila din Sacelu lánga Sabiiu, au încaminatu sub prez. de astadi nr. 142. procesu divortiale asupr'a barbatulu ei Nicolae Platosiu totu din Sacelu. De órece in sa Nicolae Platoriu e de mai multi ani pribegitu și nu se scia loculu aflárei lui, acelu Nicolae Platosiu se îndetorezá prin acést'a, cá în terminu de unu anu dela datulu de fatia, cu atât'a mai vertosu sa se presenteze înainte forulu subscrisu, cu cátu la din potriiva procesulu a supra-i pornitu și fára de elu se va otari în întielesulu prescrielorú cononice ale s. Biserici gr. orientali.

Sabiiu 28 Decembre 1864.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Protopopiatulu Tractulu Sabiiulu I.

I. H a n n i 'a, Protopopu.

Nr. 4—1

EDICTU.

Mari'a Demetriu Streulea din Jinn'a scaunulu Sabiiulu, sub prez. de astadi au urzitu asupr'a barbatulu ei Bucuru Cornea din Poiana scaunulu Mercurei, procesu divortiale. De órece Bucuru Cornea e de mai multi ani pribegu și nu se scie loculu aflárei lui, acel'a se îndetorezá prin acést'a, cá în terminu de unu anu dela datulu de fatia, cu atât'a mai vertosu se infacisizeze înainte forulu subscrisu, cu cátu la din potriiva, processulu asupra-i pornitu se va otari și fára de elu în întielesulu prescrielorú cononice ale s. Biserici gr. orientale.

Sabiiu 8 Ianuariu 1865.

Forulu matrimoniale gr. or. alu Protopopiatulu tractulu Sabiiulu I.

I. H a n n i 'a, Protopopu.

Anunciu de balu.

„Balulu Reuniunei femeiloru románe din Brasiovu în folosulu fondulu menitu pentru ajutorirea creșcerei fetițiiloru románe serace prin instructiune în carte și lucru, se va tine în modustralucitusi în carnavalulu acest'a în 24 Ian. (5 Febr.) în sala Redutei din Brasiovu, cu intrare de persóna 1 f. 50 xr.“

Presidiulu R. f. r.

Ne rogámu în fine inca ódata, a grabi cu abonamentele, cá sa ne potemu orientá cu tiparirea esemplareloru. Numeri dela începutu mai suntu.